

Vážené kolegyně a vážení kolegové,
ragby – hra džentlmenů. Když jsem to přečetl v novinách asi popáté, podíval jsem se na zápas. Je to dost surová hra. Ale nehádají se se sudím, nesimulují zranění, neinspirují své fanoušky k demolování stadionu. Stačí, když se někdo nechová jako fotbalista, aby byl označen za džentlmena?

Prvoplánová představa džentlmena je štíhlý pán, upravený, v dokonale padnoucím konzervativním obleku, klidný a zdvořilý, nejlépe Angličan. Třeba jako Chamberlain?

Pomineme-li zevnějšek, je to nejspíš smysl pro fair play, co tvoří obraz džentlmena. Fair se může člověk chovat i k nepříteli. Za búrské války, když nastala přestávka v boji, přicválal s bílým praporem posel vítězné strany a nabídl slabšímu čestnou kapitulaci, aby se zabránilo zbytečnému prolévání krve. Když návrh nebyl přijat, následovalo krátké příměří, aby se obě strany, někdy společně, postaraly o raněné. Muže odnesli, koně zastřelili. (Búrská válka byla krutá, ale způsob jednání obou stran, Búrů i jihoafrických Angličanů, umožnil již za deset let vznik Jihoafrické unie a její první premiér a ministr obrany, bývalí búrští generálové Louis Botha a Jan Smuts, vedli svoji zemi do první světové války po boku Velké Británie.) Fair se ovšem můžeme chovat i v méně vypjatých situacích, vlastně stále a ke každému. Obávám se však, že smysl pro fair play v sobě někdo má a někdo nemá. V zemích, kde je fair play společenskou normou, se tak víceméně chová i ten, kdo to v sobě nemá. Nejsem si však jist, zda zrovna naše země k nim patří.

Má vůbec v dnešní době smysl debatovat o džentlmenském chování k ženám? V civilizované společnosti a mírové době již nejsou slabším pohlavím, které je třeba ochraňovat (i v méně civilizované nemusí být až tak slabé – viz ilustrační foto). Ženy jsou emancipované, to, co potřebují, je faktická, nejenom legální, rovnoprávnost s muži, rovnou příležitost, kterou využijí nebo ne podle své volby a schopností. V tom by jim měli muži pomáhat, ale není dvornost k dámám již zbytečná? Některé její formy se jistě přežily. Jako starý vtíp – co udělá džentlmen, když náhodou v koupelně překvapí nahou ženu? Řekne promiňte, pane. Dnešní dáma by se patrně urazila. Přesto...

Jednou, když jsem sloužil noční na záchytce, přivezla policie tři potlučené hosty z hodně špatné krčmy odněkud ze Žabovřesk. Vzhled obou mužů i ženy středního věku odpovídal čtvrté cenové skupině jejich oblíbeného lokálu. Proč jste se poprali, zeptal jsem se. Obtloustlý, neoholený a nějakou dobu zřejmě nemytý muž odpověděl, že musel dát tady Lojzovi po hubě, když urazil Mařenu – ukázal na zanedbanou opilou dámu. Co řekl? Že je stará přeca. Podíval jsem se na data narození, dáma byla o třináct let starší. Myslím, že tento muž byl džentlmen.

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc. – předseda redakční rady

Autor v družném hovoru s dámami z kmene Himbů v Namibii

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc., FCMA, FANA

1. neurologická klinika LF MU a FN u sv. Anny
Pekařská 53, 656 91 Brno
rektor@fnusa.cz

